

Sygnatura akt II AKa 61/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Kot

Sędziowie: SSA Witold Franckiewicz (spr.)

SSA Wiesław Pędziwiatr

Protokolant: Anna Czarniecka

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Regionalnej Joanny Wawryk

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2018 r.

sprawy K. G.

oskarżonego o czyn z art. 280 § 2 kk w związku z art. 64 § 1 kk

J. P. (1)

oskarżonego o czyn z art. 280 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych i prokuratora wobec oskarżonego J. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 21 listopada 2017 r. sygn. akt III K 104/17

I. zaskarżony wyrok wobec oskarżonych K. G. i J. P. (1) utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońców z urzędu i adw. S. W. (obrońcy oskarżonego K. G.) i adw. D. S. (obrońcy oskarżonego J. P. (1)) po 738 zł (brutto) tytułem kosztów nieopłaconej obrony oskarżonych w postępowaniu odwoławczym, a nadto na rzecz adw. S. W. 87,72 zł tytułem udokumentowanych kosztów dojazdu obrońcy na rozprawę odwoławczą,

III. zwalnia oskarżonych K. G. i J. P. (1) od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego związanych z ich apelacjami, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa, zaś kosztami postępowania odwoławczego związanymi z apelacją prokuratora co do oskarżonego J. P. (1) obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

K. G. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 5 marca 2017 roku w O., na ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. (1), posługując się nożem, zabrali w celu przywłaszczenia M. T. pieniądze w kwocie 10 zł a F. B. słuchawki marki P. o wartości 50 zł, w ten sposób, że K. G. przykładając nóż do szyi M. T. pilnował aby pokrzywdzeni nie uciekli, w wyniku tego M. T. wskazał, że nie ma

telefonu i wydał K. G. pieniądze w kwocie 10 zł które K. G. zabrał, działając w ten sposób na szkodę M. T. i F. B., przy czym zarzucanego mu przestępstwa dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 11.02.2013 r. do 25.04.2014 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 10.07.2009 r. sygn. akt II K 342/09 objętego następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 29.07.2011 r. sygn. akt II K 306/11 za umyślne przestępstwo podobne przeciwko mieniu kwalifikowane z art. 280 § 1 k.k.,

tj. o przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

J. P. (1) został oskarżony o to, że:

II. w dniu 5 marca 2017 roku w O., na ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z K. G., posługując się nożem, zabrali w celu przywłaszczenia M. T. pieniądze w kwocie 10 zł a F. B. słuchawki marki P. o wartości 50 zł, w ten sposób, że K. G. przykładając nóż do szyi M. T. zażądał wydania telefonu komórkowego a J. P. (1) stał obok i pilnował aby pokrzywdzeni nie uciekli, w wyniku tego M. T. wskazał, że nie ma telefonu i wydał K. G. pieniądze w kwocie 10 zł które K. G. zabrał, po czym K. G. skierował nóż w kierunku F. B. i zażądał wydania słuchawek marki P. wartości 50 zł, które F. B. wydał a J. P. (1) je zabrał, działając w ten sposób na szkodę M. T. i F. B.,

tj. o przestępstwo z art. 280 § 2 k.k.

W wyroku z dnia 21 listopada 2017r. sygn. akt III K 104/17 Sąd Okręgowy w Opolu wydał następujące rozstrzygnięcie:

1. w miejsce czynu opisanego w pkt I w części wstępnej wyroku uznał oskarżonego K. G. za winnego tego, że w dniu 5 marca 2017 roku w O., na ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. (1), zabrał w celu przywłaszczenia M. T. pieniądze w kwocie 10 zł a F. B. słuchawki marki P. o wartości 50 zł, w ten sposób, że przykładając nóż do szyi M. T. zażądał wydania od niego telefonu komórkowego a J. P. (1) stał obok i pilnował aby pokrzywdzeni nie uciekli, w wyniku tego M. T. wskazał, że nie ma telefonu i wydał K. G. pieniądze w kwocie 10 zł, które K. G. zabrał, po czym K. G. skierował nóż w kierunku F. B. i zażądał wydania słuchawek marki P. wartości 50 zł, które F. B. wydał a J. P. (1) je zabrał, działając w ten sposób na szkodę M. T. i F. B., przy czym zarzucanego mu przestępstwa dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 11.02.2013 r. do 25.04.2014 r. kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 10.07.2009 r. sygn. akt II K 342/09 objętego następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 29.07.2011 r. sygn. akt II K 306/11 za umyślne przestępstwo podobne przeciwko mieniu kwalifikowane z art. 280 § 1 k.k., tj. przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie z art. 280 § 2 k.k. wymierzył mu karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w miejscu czynu opisane w pkt II części wstępnej wyroku uznał oskarżonego J. P. (1) za winnego tego, że w dniu 5 marca 2017 roku w O., na ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z K. G., zabrał w celu przywłaszczenia M. T. pieniądze w kwocie 10 zł a F. B. słuchawki marki P. o wartości 50 zł, w ten sposób, że K. G. przykładając nóż do szyi M. T. zażądał wydania telefonu komórkowego a J. P. (1) stał obok i pilnował aby pokrzywdzeni nie uciekli, w wyniku tego M. T. wskazał, że nie ma telefonu i wydał K. G. pieniądze w kwocie 10 zł które K. G. zabrał, po czym K. G. skierował nóż w kierunku F. B. i zażądał wydania słuchawek marki P. wartości 50 zł, które F. B. wydał a J. P. (1) je zabrał, działając w ten sposób na szkodę M. T. i F. B., tj. przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 1 i § 6 ust. 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym: K. G. jego zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie od dnia 5 marca 2017 roku godzina 20:10 do dnia 21 listopada 2017 roku, a oskarżonemu J. P. (1) jego zatrzymanie od 5 marca 2017 roku godzina 20:10 do dnia 7 marca 2017 roku godzina 10:40;
4. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodu rzeczowego w postaci noża – bagnetu zapisane w księdze depozytu rzeczowych tut. Sądu pod nr 19/17 poz. 1;
5. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o Adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. L. D. kwotę 2.066,40 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony z urzędu, w tym podatek VAT;

6. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o Adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. S. kwotę 2.066,40 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony z urzędu, w tym podatek VAT;

7. na podstawie art. 626 § 1 k.p.k., 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustawy o opłatach w sprawach karnych Sąd zwalnia obu oskarżonych od obowiązku zwrotu kosztów procesu, które poniesie Skarb Państwa i odstępuje od obciążania ich opłatą sądową.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Opolu odnośnie oskarżonego J. P. (1) oraz obrońców oskarżonych.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego J. P. (2) w części dotyczącej orzeczenia o karze. Zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na niezasadnym przyjęciu, iż w stosunku do oskarżonego J. P. (1) zachodzą przesłanki do nadzwyczajnego złagodzenia orzeczonej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 60 § 1 i § 6 ust. 2 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena okoliczności dotyczących popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu czynu z art. 280 § 2 k.k. w formie współsprawstwa, czynny udział w zdarzeniu przestępczym poprzez blokowanie pokrzywdzonym możliwości ucieczki, pospieszanie ich do wydania pieniędzy i odebranie przedmiotu od jednego z nich, oraz warunków i właściwości osobistych oskarżonego wskazuje, iż w niniejszej sprawie brak jest podstaw do zastosowania wobec J. P. (1) nadzwyczajnego złagodzenia kary;

2. rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego J. P. (1) kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z zastosowaniem nadzwyczajnego złagodzenia jej wymiaru na podstawie art. 60 § 1 i § 6 ust. 2 k.k., podczas gdy okoliczności popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu czynu w formie współsprawstwa wobec małoletnich pokrzywdzonych i aktywny udział wymienionego w zdarzeniu przestępnym, wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego wynikające z wywiadu środowiskowego dotyczące m.in. nienależytego wykonywania obowiązku szkolnego i zadawania się z osobami o ujemnej opinii społecznej, a także cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie kara powinna osiągnąć w stosunku do oskarżonego i w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, przemawiały za wymierzeniem oskarżonemu za przypisany mu czyn z art. 280 § 2 k.k. kary 3 lat pozbawienia wolności bez zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary;

3. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 2 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd całokształtu ujawnionych w sprawie okoliczności mających znaczenie dla wymiaru kary wobec J. P. (1), w tym formy zjawiskowej współsprawstwa przypisanego oskarżonemu czynu zabronionego, aktywnego udziału oskarżonego w realizacji przestępstwa, okoliczności osobistych wymienionego wynikających z wywiadu środowiskowego dotyczących m.in. nienależytego wykonywania obowiązku szkolnego i zadawania się z osobami o ujemnej opinii społecznej, oraz zawarcie w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku bardzo lakonicznych i skrótowych rozważań dotyczących zastosowanego środka prawnego w postaci nadzwyczajnego złagodzenia kary, podczas gdy zasadnym i koniecznym było przedstawienie przez Sąd kompleksowej i wyczerpującej analizy wszelkich ujawnionych w sprawie faktów wpływających na kształt orzeczonej wobec oskarżonego kary, w tym również – wymienionych powyżej – okoliczności zaostrzających jej wymiar, których prawidłowa ocena winna prowadzić do orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w surowszym wymiarze bez nadzwyczajnego jej złagodzenia;

Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu J. P. (1) kary 3 lat pozbawienia wolności.

Obrońca oskarżonego J. P. (1) zaskarżył wyrok w zakresie pkt 2 części dyspozytywnej orzeczenia. Zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wydanego orzeczenia polegający na uznaniu, że oskarżony J. P. (1) odebrał jednemu z pokrzywdzonych słuchawki, oraz blokował możliwość ucieczki pokrzywdzonego;

- błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wydanego orzeczenia polegający na uznaniu, że istnieją zeznania świadka M. G. obciążające oskarżonego J. P. (1);
- błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na uznaniu, że oskarżony J. P. (1) nie czynił nic by przeciwdziałać posłuszeniu się nożem przez drugiego z oskarżonych K. G.,
- rażąco niewspółmierność orzeczonej kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności biorąc pod uwagę postawę oskarżonego i zachodzącą wobec niego pozytywną prognozę kryminologiczną przejawiającą się tym, iż nie był on wcześniej karany, ma na utrzymaniu jedno małoletnie dziecko, choruje na guza mózgu.

Wskazując na powyższe obrońca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynu opisanego w pkt 2 części wstępnej wyroku,

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Opolu do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego K. G. zaskarżył wyrok w części w odniesieniu do rozstrzygnięcia co do orzeczonej oskarżonemu K. G. w pkt 1 części dyspozytywnej wyroku kary. Zarzucił:

1. rażąco niewspółmierność kary, orzeczonej w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku wobec oskarżonego K. G., przejawiającą się w orzeczeniu kary pozbawienia wolności w wymiarze czterech lat i sześciu miesięcy, podczas gdy właściwa ocena okoliczności przedmiotowej sprawy z uwzględnieniem dyrektyw i zasad wymiaru kary wskazywała, iż karą adekwatną do popełnionego przez oskarżonego czynu zabronionego była kara pozbawienia wolności w wymiarze trzech lat.

Obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu K. G. w miejsce orzeczonej mu kary pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy, karę pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat,
2. zasądzenie na rzecz obrońcy z urzędu dla oskarżonego K. G. kosztów obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze oświadczając, iż ww. koszty nie zostały opłacone ani w całości, ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

1. Oдноśnie apelacji obrońcy oskarżonego J. P. (1):

Apelacja obrońcy oskarżonego J. P. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że Sąd I instancji prawidłowo przeanalizował całokształt okoliczności i właściwie ustalił stan faktyczny. Zarzuty przedstawione przez obrońcę oskarżonego J. P. (1) nie znajdują uznania Sądu Apelacyjnego.

Za stosowne uznać należy rozpoczęcie analizy poszczególnych zarzutów apelacji, także tych pośrednio wskazanych w uzasadnieniu apelacji, od analizy zeznań świadków. Nie ma racji obrońca wskazując, że nie istnieją zeznania świadka M. G. obciążające oskarżonego J. P. (1). Zauważyć należy, że świadek składała zeznania dwukrotnie, w postępowaniu przygotowawczym (k. 36-37) oraz w postępowaniu przed Sądem I instancji (k. 385-386). Zasadnie Sąd Okręgowy w Opolu uznał zeznania złożone przez świadka na rozprawie za niewiarygodne. Świadek zeznania w postępowaniu przygotowawczym składała jeden dzień po popełnieniu przestępstwa przez oskarżonych, zdarzenia te były więc przez nią w tamtym momencie bardzo dobrze zapamiętane. Jak trafnie wskazał Sąd I instancji, świadek znajdowała się

tuż obok wydarzeń będących przedmiotem rozstrzygnięcia. Z kolei zeznania złożone na rozprawie, choć z pewnością dla oskarżonego J. P. (1) korzystne, z uwagi, iż świadek była jego znajomą i mogła ona w ten sposób chcieć pomóc koledze, Sąd I instancji zasadnie potraktował jako niewiarygodne. Znamienne, że zeznania składane na rozprawie są diametralnie różne od tych składanych w postępowaniu przygotowawczym, nie sposób więc przyjąć, że powodem różnicy w treści zeznań mógł być tylko upływ czasu. Podkreślić też należy, że zeznania złożone przez świadka w postępowaniu przygotowawczym korespondują z zeznaniami małoletnich pokrzywdzonych, co czyni je wiarygodnymi.

Nie zostało to wprawdzie wyartykułowane bezpośrednio w zarzutach, niemniej jednak jak wynika z uzasadnienia apelacji, skarżący wskazuje, że zeznania pokrzywdzonych nie mogą mieć decydującego znaczenia przy ustalaniu stanu faktycznego. Prawdą jest, że pokrzywdzeni to osoby bardzo młode, które pierwszy raz uczestniczyły w takiej sytuacji, która z pewnością wpłynęła na nich w sposób znaczący. Niemniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że zeznania te zostały ocenione przez biegłą psycholog (k. 113-114; 117-118). W opiniach sądowo – psychologicznych zostało wskazane, że zeznania świadków spełniają psychologiczne kryteria wiarygodności. Należy mieć także na uwadze, że pokrzywdzeni F. B. i M. T. w momencie popełnienia na ich szkodę czynu mieli odpowiednio lat 13 i 14. Nie ulega wątpliwości, że osoby w tym wieku są już na tyle rozwinięte intelektualnie, iż są w stanie bez problemów opisać przebieg zdarzeń, zwłaszcza z ich udziałem. Sam młody wiek nie może być argumentem dyskredytującym zeznania małoletnich pokrzywdzonych.

Uznając powyższe zeznania świadków za wiarygodne, przejść należy do oceny ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji. Nie ma racji obrońca twierdząc, że nie ma dowodów na to, że oskarżony J. P. (1) odebrał pokrzywdzonemu F. B. słuchawki. Jak wynika z zeznań M. G., oskarżony J. P. (1) miał w swoim plecaku słuchawki należące do pokrzywdzonego. Sam też oskarżony J. P. (1) w swoich pierwszych wyjaśnieniach (k. 31-32) wskazał, że zażądał od pokrzywdzonego wydania słuchawek. Nie zasługuje na uznanie za wiarygodne późniejszych wyjaśnień oskarżonego J. P. (1), że nie brał udziału w przestępstwie wspólnie ze współoskarżonym K. G., a jedynie wziął od niego plecak ze słuchawkami. Oskarżony J. P. (1) brał czynny udział w przestępstwie jako współsprawca, blokując pokrzywdzonym drogę ucieczki. Należy mieć też na uwadze, że małoletni pokrzywdzeni bali się, że oskarżony K. G. użyje noża, obecność więc kolejnej osoby, która miała pilnować, aby pokrzywdzeni nie uciekli stanowi część wspólnego działania oskarżonych. Przy ocenie wiarygodności wyjaśnień obu oskarżonych nie można także pomijać faktu, iż obaj spożywali wcześniej alkohol w znacznych ilościach, co sprawia, że ich wyjaśnienia w znacznie większym stopniu narażone są na zniekształcenie. Zeznania małoletnich pokrzywdzonych są w tej sprawie bardziej wiarygodne.

Brak również dowodów świadczących o tym, że oskarżony J. P. (1) nakłaniał współoskarżonego do schowania noża. Taką wersję przedstawił oskarżony J. P. (1). Jak wynika z zeznań pokrzywdzonych, zaprzeczyli i nie zauważyli, żeby J. P. (1) uspokajał K. G.. Przeciwnie, zeznali oni, iż oskarżeni współdziałali ze sobą. Początkowe wyjaśnienia oskarżonego J. P. (1) jasno wskazują, że rola J. P. (1) nie była taka, jaką przedstawił w uzasadnieniu apelacji jego obrońca.

Zarzut wywiedziony w apelacji rażącej niewspółmierności kary pozbawienia wolności wywiedzionych w apelacji także nie zasługuje na uznanie za zasadny. Przede wszystkim podkreślić należy pewną niekonsekwencję skarżącego, który stojąc na stanowisku, że oskarżony J. P. (1) jest niewinny, jednocześnie wskazuje, iż kara jest rażąco niewspółmierna do popełnionego czynu. Sąd Apelacyjny potraktował więc ten zarzut jako zarzut alternatywny. Skoro wcześniejsze zarzuty dotyczące winy oskarżonego, Sąd Odwoławczy uznał za nietrafne, zasadnym jest też odniesienie się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary.

Podkreślić należy, że Sąd I instancji zastosował nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do oskarżonego J. P. (1). Już samo zastosowanie tej instytucji przez Sąd I instancji wskazuje, że nie sposób twierdzić, iż kara wymierzona oskarżonemu J. P. (1) jest rażąco surowa. Przy nadzwyczajnym złagodzeniu kary, zgodnie z dyspozycją art. 60 § 6 pkt 2 k.k. jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię, sąd wymierza karę pozbawienia wolności nie niższą od jednej trzeciej dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Rozbój kwalifikowany z art. 280 § 2 k.k. jest zbrodnią, najniższa więc możliwa do orzeczenia kara pozbawienia wolności przy nadzwyczajnym złagodzeniu kary to 1 rok. Wymierzona więc kara jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności jest tylko o 6 miesięcy wyższa niż najniższa możliwa do orzeczenia kara za to przestępstwo przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary pozbawienia wolności. Jak niejednokrotnie

stwierdził Sąd Najwyższy „przy rażącej niewspółmierności kary nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę dotychczas wymierzoną można byłoby nazwać - również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować.” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.10.2017, sygn. akt SNO 30/17); „niewspółmierność rażąca to znaczna, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą, zasłużoną (tak m. in. wyr. SN z 1.12.1994 r., III KRN 120/94, OSP 1995, Nr 6, poz. 138)”. Argumenty przedstawione przez obrońcę nie znalazły uznania Sądu Apelacyjnego. Wszystkie okoliczności wymienione przez obrońcę, Sąd I instancji wziął pod uwagę i stwierdził, że orzeczenia kary pozbawienia wolności nawet w najniższym wymiarze przewidzianym przez ustawę byłoby niecelowe i dlatego zdecydował o zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary. Kara roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności wymierzona według sędziowskiej swobody z art. 53 § 1 k.k. jest karą adekwatną do popełnionego czynu, a z pewnością nie jest karą rażąco surową.

Obrońca oskarżonego, stawiając powyższy zarzut odwoławczy, nie sformułował wniosku apelacyjnego.

2. Oдноśnie apelacji obrońcy oskarżonego K. G.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Z uwagi na fakt, iż skarżący kwestionował jedynie orzeczenie Sądu I instancji w części dotyczącej kary wymierzonej oskarżonemu K. G., zarzucając jej nadmierną surowość, ponownie należy przywołać wskazaną już wcześniej argumentację, podpartą także orzecznictwem Sądu Najwyższego, odnośnie tego, czym jest rażąca niewspółmierność kary. W badanej sprawie Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się wymierzenia oskarżonemu K. G. kary rażąco surowej.

Podkreślić należy, że niekwestionowana jest kwalifikacja prawna czynu przypisanego oskarżonemu z art. 280 § 2 k.k. Przepis to zagrożone jest w sankcji ustawowej karą od 3 do 15 lat pozbawienia wolności. Wziąć pod uwagę należy zarówno brak większych szkód materialnych u pokrzywdzonych (pieniądze w kwocie 10 zł, słuchawki o wartości 50 zł), a także charakter działania oskarżonego K. G., zwłaszcza grożenie nożem bez faktycznego użycia przemocy. Jako okoliczność łagodzącą należy też wskazać przyznanie się oskarżonego do winy i składanie wyczerpujących wyjaśnień, w których stopniowo przestał umniejszać swoją winę. W tej sytuacji, rażąco surową karą byłoby wymierzenie oskarżonemu znacznie wyższej kary pozbawienia wolności. Kara 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności jest karą zbliżoną do dolnej granicy zagrożenia ustawowego. Choć można mieć zastrzeżenia co do lakoniczności uzasadnienia wyroku, mając na względzie sędziowską swobodę przy wymierzaniu kary pozbawienia wolności, wyrażoną w art. 53 k.k. uznać należy, że Sąd Okręgowy w Opolu tej swobody nie przekroczył, a kara wymierzona oskarżonemu K. G. nie jest rażąco surowa.

Oskarżony nie zasługiwał bowiem na karę pozbawienia wolności w najniższym wymiarze, tj. w wysokości 3 lat pozbawienia wolności, jak wnosi apelujący. Nie można bowiem tracić z pola widzenia okoliczności obciążających oskarżonego K. G., które wskazał zasadnie Sąd I instancji, czyli wcześniejszej karalności (karta karna – k. 126-127), w tym przede wszystkim działania w warunkach art. 64 § 1 k.k. Biorąc pod uwagę także to, że uprzednio oskarżonemu K. G. warunkowo zawieszano wykonanie niektórych z kar pozbawienia wolności, a następnie zarządzano ich wykonanie, a także, iż był on warunkowo przedterminowo zwalniany z zakładu karnego wskazać należy, że prognoza kryminologiczna nie kształtuje się obecnie pozytywnie. W tej sytuacji, zbyt łagodna kara nie odniosłaby swoich celów, skoro oskarżony był już wcześniej karany za podobne przestępstwo, a mimo to nie powstrzymał się od popełnienia kolejnego przestępstwa.

3. Oдноśnie apelacji prokuratora dotyczącej oskarżonego J. P. (1):

Apelacja wniesiona przez prokuratora nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że prokurator co do zasady zgadzając się z ustaleniami Sądu I instancji odnośnie winy i sprawstwa oskarżonych kwestionuje jedynie orzeczenie w części dotyczącej kary wymierzonej

oskarżonemu J. P. (1), a konkretnie zastosowanie przez Sąd I instancji instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary i wymiarzenie kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny uznał za stosowne rozpoczęcie analizy zarzutów apelacji prokuratora od zarzutu obrazy art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 2 k.p.k. dotyczących wadliwie sporządzonego uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Nie można odmówić racji prokuratorowi, że uzasadnienie sporządzone przez Sąd I instancji jest istotnie lakoniczne. Niemniej jednak, choć skrótowo, Sąd I instancji odniósł się do istotnych kwestii związanych zarówno z winą oskarżonych jak i wymiarem kary, co pozwalało rozpoznać apelacje prokuratora i obrońców oskarżonych, w świetle zebranego materiału dowodowego.

Pierwsze dwa zarzuty apelacji prokuratora, choć sformułowane jako dwa odrębne, dotyczą w istocie tej samej kwestii, jaką jest zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary przez Sąd I instancji. W niniejszym uzasadnieniu została poruszona kwestia rażącej niewspółmierności kary i uwagi tam poczynione, a także przywołane orzecznictwo Sądu Najwyższego, pozostały aktualne także przy rozpatrywaniu apelacji prokuratora. Zostało już wykazane, że kara orzeczona względem oskarżonego J. P. (1) nie jest rażąco surowa, jak również nie jest rażąco łagodna, wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji.

Uwzględniając także lakoniczność uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, stwierdzić należy, że instytucja nadzwyczajnego złagodzenia kary została przez Sąd Okręgowy w Opolu zastosowana właściwie. Trafnie Sąd I instancji wskazał, że oskarżony J. P. (1) wprawdzie brał udział w przestępstwie rozboju kwalifikowanego jako współsprawca, jednak jego rola była podrzędna. To oskarżony K. G. był głównym pomysłodawcą przestępstwa i to on groził małoletnim pokrzywdzonym użyciem noża. Oskarżony J. P. (1) pilnował aby pokrzywdzeni nie uciekli, ponaglał ich także do wydania słuchawek. To jednak przede wszystkim drugiego oskarżonego obawiali się pokrzywdzeni.

Także kolejną przesłankę wskazaną przez Sąd I instancji uznać należało za trafną. Oskarżony J. P. (1) jest osobą młodą, wcześniej nie karaną sądownie. Ponownie, rację ma prokurator, że Sąd I instancji nie odniósł się w swojej argumentacji bezpośrednio do treści art. 54 § 1 k.k., niemniej jednak z całości uzasadnienia zaskarżonego wyroku taka intencja Sądu I instancji wynika. Nie jest tak jak twierdzi prokurator, że Sąd Okręgowy automatycznie zastosował nadzwyczajne złagodzenie kary z uwagi na wiek oskarżonego. W tej konkretnej sprawie wskazanym było zdaniem Sądu I instancji zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Nie ulega wątpliwości, że młody wiek oskarżonego powoduje, iż jest on wciąż podatny na oddziaływania wychowawcze. Zastosowanie kary bezwzględnego pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat byłoby okresem zbyt długim. Nie można zapominać, że niejednokrotnie przebywanie młodych skazanych w warunkach izolacji penitencjarnej przez dłuższy czas powoduje ich większą demoralizację niż przed osadzeniem w zakładzie karnym. Ponownie wskazać należy, że Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku powinien tę kwestię przeanalizować bardziej dogłębnie.

Okres jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności nie jest równocześnie okresem zbyt krótkim. Cele kary mimo nadzwyczajnego złagodzenia kary zostaną spełnione. Dla młodej osoby, która nie była wcześniej karana sądownie, już sama świadomość umieszczenia w zakładzie karnym stanowi bardzo silny bodziec w dalszym kształtowaniu jej osobowości. Te wszystkie argumenty stwarzają solidną podstawę do uznania, że Sąd I instancji uprawniony był do zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Pamiętać także należy, że materialna wartość szkody także jest niewielka.

Za niezasadne należało uznać argumenty prokuratora, który przedstawił oskarżonego J. P. (1) jako osobę mocno zdemoralizowaną. Okoliczności wskazywane przez prokuratora, jak zaniechanie przez oskarżonego obowiązku szkolnego, częste wagary, kilkakrotny brak promocji do wyższej klasy, palenie papierosów, nadużywanie alkoholu czy kontaktowanie się z osobami posiadającymi ujemną opinię społeczną z pewnością nie są okolicznościami korzystnymi dla oskarżonego, nie można jednak z tego wyciągać zbyt daleko idących wniosków. Problemy natury wychowawczej nie świadczą jeszcze o tym, że skazany zasługuje na surowe traktowanie go przez Sąd, a takim potraktowaniem byłaby rezygnacja z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary.

* * *

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w części wstępnej wyroku.

Zwolnienie od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w świetle sytuacji osobistej i materialnej oskarżonych jest zasadne (art. 624 § 1 k.p.k.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na mocy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata/radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2016. poz. 1714, 1715 z 8.10.2016).

SSA Andrzej Kot SSA Witold Franckiewicz SSA Wiesław Pędziwiatr